

KLÍČOVÉ TÉMA¹

Ustanovení čl. 6 odst. 1 (trestní část)

Přítomnost na jednání odvolacího soudu po zproštění obžaloby v prvním stupni

(Naposledy aktualizováno: 31/08/2023)

Úvod

Ustanovení čl. 6 odst. 1 zakotvuje právo na veřejné projednání věci. Tato zásada zahrnuje mimo jiné právo obviněného osobně vypovídat před odvolacím soudem. Z tohoto pohledu sleduje zásada veřejnosti cíl zaručit právo obviněného na obhajobu (*Tierce a ostatní proti San Marinu*, 2000, § 95 *in fine*).

Způsob použití článku 6 na řízení před odvolacími soudy obecně závisí na třech hlavních faktorech (*Botten proti Norsku*, 1996, § 39; *Hermi proti Itálii* [velký senát], 2006, § 60, *Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 30):

1. zvláštnostech řízení;
2. vnitrostátním právním řádu, který je třeba zohlednit jako celek a
3. úloze/pravomoci odvolacího soudu v rámci vnitrostátního právního řádu.

V případech, kdy odvolací soud zruší zprošťující rozsudek soudu prvního stupně, se může uplatnit zvláštní posouzení, přičemž toto klíčové téma se zaměřuje na příslušné zásady této problematiky vyplývající z judikatury Soudu.

Zásady vyplývající z judikatury vztahující se na přítomnost na jednání odvolacího soudu

Ačkoli to není v čl. 6 odst. 1 uvedeno výslovně, z předmětu a účelu tohoto článku jako celku vyplývá, že osoba „obviněná z trestného činu“ má právo účastnit se jednání soudu. Soud shledal nemožným, aby mohl obviněný uplatnit svá práva stanovená v čl. 6 odst. 3 písm. c), d) a e), aniž by byl přítomen jednání soudu (*Hermi proti Itálii* [velký senát], 2006, § 59).

Osobní účast obžalovaného však nemá pro odvolací řízení tak zásadní význam jako pro řízení před nalézacím soudem (*Kamasinki proti Rakousku*, 1986, § 106; *Hermi proti Itálii* [velký senát], 2006, § 60). Ačkoli požadavek veřejnosti je nepochybně jedním z prostředků, jimiž se udržuje důvěra v soudy, je třeba při určování nutnosti konat veřejné jednání v odvolacím řízení zohlednit i další hlediska (například právo na projednání věci v přiměřené lhůtě a související potřeba urychleného vyřízení vnitrostátních věcí) (*Fejde proti Švédsku*, 1991, § 31, *Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 32).

¹ Vypracováno kanceláří Soudu. Pro Soud není závazné.

Původní text je použit se souhlasem Rady Evropy (Sekce pro vztahy s veřejností a publikaci) a Evropského soudu pro lidská práva (Oddělení správy znalostí). Tento překlad byl zveřejněn na základě dohody s Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva a je výhradní odpovědností Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Pokud bylo jednání soudu v prvním stupni veřejné, může být absence veřejného jednání ve fázi odvolacího řízení odůvodněná poté, co se náležitě zohlední povaha vnitrostátního odvolacího systému, rozsah pravomocí odvolacího soudu a způsob, jakým byly při jednání odvolacího soudu prezentovány a chráněny zájmy stěžovatele, zejména s ohledem na povahu otázek, které mají být v dané věci řešeny (*Fejde proti Švédsku*, 1991, § 27, *Botten proti Norsku*, 1996, § 39; *Hermi proti Itálii* [velký senát], 2006, § 62; *Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 31).

Samotná skutečnost, že odvolací soud je oprávněn zrušit zprošťující rozsudek soudu prvního stupně, neznamená porušení záruk spravedlivého procesu podle čl. 6 odst. 1. Podrobné zkoumání úlohy/pravomoci odvolacího soudu a povahy otázek, o nichž má být rozhodnuto, může v závislosti na okolnostech případu vést nebo nevést k porušení záruk spravedlivého projednání věci (*Botten proti Norsku*, 1996, § 48).

Řízení o dovolání nebo řízení, které se týká výhradně právních otázek na rozdíl od otázek skutkových, může být v souladu s článkem 6, i když obžalovaný nemá možnost být osobně vyslechnut a předložit důkazy před odvolacím soudem, za předpokladu, že se veřejné jednání soudu konalo v prvním stupni (*Sutter proti Švýcarsku*, 1984 § 30; *Monnell a Morris proti Spojenému království*, 1987; § 58, *Fejde proti Švédsku*, 1991, § 31; *Botten proti Norsku*, 1996, § 39; *Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 31).

I když má odvolací soud pravomoc přezkoumat věc po skutkové i právní stránce, článek 6 nevyžaduje vždy právo na veřejné projednání věci bez ohledu na povahu otázek, o nichž má být rozhodnuto (*Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 32). V tomto smyslu, pokud se koná jednání soudu, článek 6 nezaručuje právo obžalovaného být osobně přítomen při projednávání odvolání (*Botten proti Norsku*, 1996, § 39).

Pokud je však odvolací soud povolán k tomu, aby věc přezkoumal po stránce skutkové i právní a aby plně posoudil otázky viny či nevinu stěžovatele, nemůže v rámci spravedlivého procesu tyto otázky řádně posoudit bez přímého hodnocení důkazů předložených obviněným, pokud tento tvrdí, že se trestného činu, který je mu kladen za vinu, nedopustil (*Ekbatani proti Švédsku*, 1988, § 32; *Bazo González proti Španělsku*, 2008, § 31; *Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 33). Výjimky lze uplatnit v případě, že se obviněný vzdá práva na osobní přítomnost a jím zvolený obhájce může odvolacímu soudu ústně přednést jménem stěžovatele všechny argumenty obhajoby (*Lamatic proti Rumunsku*, 2020, § 46).

Pokud má odvolací soud navíc pravomoc změnit trest uložený soudem nižšího stupně a případně jej zpřísnit a pokud takové odvolací řízení může vyvolat otázky týkající se posouzení osobnosti a charakteru obviněného a jeho duševního stavu v době spáchání trestného činu, v důsledku čehož má takové odvolací řízení pro obviněného zásadní význam, je pro spravedlivost řízení nezbytné, aby obviněnému byla umožněna přítomnost u jednání soudu a aby mu byla poskytnuta možnost se na něm vyjádřit (*Cani proti Albánii*, 2012, § 61 a § 63; *Zahirović proti Chorvatsku*, 2013, § 57; *X proti Nizozemsku*, 2021, § 45).

V některých případech se skutková podstata a právní výklad mohou prolínat do té míry, že je obtížné je od sebe oddělit. Takové situace nastávají například tehdy, pokud odvolací soud musí do určité míry provést vlastní hodnocení, aby mohl určit, zda zjištěné skutečnosti poskytují dostatečný základ pro odsouzení obviněného. To platí zejména pro otázky týkající se úmyslu spáchat trestný čin a otázky určení konečného trestu, kdy odvolací soud ani neměl k dispozici hodnocení těchto otázek ze strany soudů nižších stupňů, které obviněného přímo vyslechly (*Botten proti Norsku*, 1996, §§ 49–50; *Suuripää proti Finsku*, 2010, § 44).

Článek 6 však každopádně ukládá odvolacímu soudu, aby jasně odůvodnil zamítnutí žádosti obžalovaného o to, aby byl vyslechnut, a to i v případech, kdy příslušné vnitrostátní právní předpisy vyžadují, aby odvolací soud odůvodnil upuštění od ústního jednání (*Mtchedlishvili proti Gruzii*, 2021, § 39). To platí i v případě, kdy obviněný požádá o odročení jednání odvolacího soudu (*Henri Rivière a ostatní proti Francii*, 2013, §§ 30–33).

Výjimečně může být odvolací soud povinen zajistit přítomnost obviněného na jednání odvolacího soudu

z úřední povinnosti. Pouhá skutečnost, že obviněný výslovně nepožádal o svou přítomnost, nemůže být v jeho neprospěch. To platí zejména v případě, kdy vnitrostátní právní předpisy stanoví, že odvolací soud může sám předvolat obviněného k jednání i bez jeho žádosti, pokud odvolací soud považuje přítomnost obviněného za užitečnou pro objasnění věci (*Mirčetić proti Chorvatsku*, 2021, § 24 *in fine*, a naproti tomu je zde výjimečná situace, kdy je zprošťující rozsudek soudu prvního stupně v odvolacím řízení zrušen, viz níže).

Zásady přítomnosti na jednání odvolacího soudu při zrušení zprošťujícího rozsudku

Pokud odvolací soud zruší zprošťující rozsudek soudu prvního stupně, musí přijmout opatření, aby zajistil možnost výslechu obviněného (*Botten proti Norsku*, 1996, § 53; *Dānilā proti Rumunsku*, 2007, § 41; *Gómez Olmeda proti Španělsku*, 2016, § 32). Pokud je pro nové rozhodnutí nezbytné případně další hodnocení důkazů, musí se odvolací soud omezit na zrušení zprošťujícího rozsudku soudu nižšího stupně a vrácení věci k novému projednání (*Júlíus Þór Sigurþórsson proti Islandu*, 2019, § 38).

V této souvislosti judikatura Soudu v souladu s výše uvedenými obecnými zásadami týkajícími se přítomnosti obviněného na jednání odvolacího soudu rozlišuje **dvě situace** (*Styrmir Þór Bragason proti Islandu*, 2019, § 67–68):

- Na jedné straně by byla přítomnost obviněného nutná, pokud by odvolací soud, který zrušil zprošťující rozsudek, aniž by sám provedl výslechy, o něž se zprošťující rozsudek opírá, měl nejen pravomoc přezkoumat skutkové a právní otázky, ale skutečně by přistoupil k novému hodnocení skutkového stavu;
- Na straně druhé by přítomnost obviněného nebyla nezbytně nutná, pokud by odvolací soud nesouhlasil se soudem nižšího stupně pouze v otázce výkladu práva a/nebo jeho aplikace na zjištěný skutkový stav, a to i v případě, že by měl pravomoc přezkoumat skutkový stav.

Nutná přítomnost obviněného:

Soud proto dospěl k závěru, že **přítomnost obviněného** před odvolacím soudem poté, co byl viny v prvním stupni zproštěn, je **nutná** mimo jiné v níže uvedených případech:

- Pokud jsou otázky, o nichž má rozhodnout odvolací soud, převážně skutkové povahy a nejsou jednoznačné, je zde velký počet svědků a dojde k odlišnému hodnocení skutkového stavu, než jak jej hodnotily soudy nižších stupňů (*Sigurþór Arnarsson proti Islandu*, 2003, § 34 a § 36);
- Pokud sám odvolací soud rozhodne o samotném trestním obvinění a odsoudí obviněného, učiní tak jako první soud, aniž by měl obviněný možnost předložit důkazy a hájit se (*Constantinescu proti Rumunsku*, 2000, § 59);
- Pokud má odvolací soud pravomoc projednávat skutkové a právní otázky a má možnost nařídit vyšetřovací jednání na odvolací úrovni, ale neučiní tak bez ohledu na to, zda obviněný o takové jednání požádal či nikoli (*Tierce a ostatní proti San Marinu*, 2000, § 97 a § 98);
- Pokud odvolací soud zruší rozhodnutí soudu prvního stupně o zproštění obžaloby a poté vydá nový rozsudek ve věci samé, přičemž sám rozhodne o obžalobě, obžalovaného odsoudí ve vztahu k téměř všem skutkům a uloží mu trest odnětí svobody na doživotí, aniž by jej osobně vyslechl a aniž by v jeho přítomnosti provedl důkazy ve veřejném zasedání, aby tak byla zajištěna kontradiktornost řízení (*Popovici proti Moldavsku*, 2007, § 71);
- Pokud se otázky, které má odvolací soud posoudit, týkají prokázání viny poprvé po dvou zprošťujících rozsudcích soudů nižších stupňů a jsou převážně skutkové povahy: odvolací

soud musí přijmout opatření, aby zajistil vyloučení obviněného bez ohledu na to, zda byl výslech požadován či nikoli (*Dănilă proti Rumunsku*, 2007, § 41);

- Pokud se skutkový stav a právní výklad prolínají do té míry, že je obtížné oddělit jeden od druhého: například pokud odvolací soud přisuzuje jiný právní význam skutečnostem, které již byly zjištěny soudem nižšího stupně, a v rámci toho musí provést vlastní hodnocení, aby určil, zda skutečnosti nebyly sporné a zda tyto skutečnosti poskytly dostatečný základ pro odsouzení obviněného (*Suuripää proti Finsku*, 2010, § 44);
- Pokud je řízení před odvolacím soudem „plnohodnotným řízením“, které se řídí stejnými pravidly jako řízení před nalézacím soudem, přičemž odvolací soud je povinen přezkoumat jak skutkové, tak právní otázky, kdy výsledkem je rozhodnutí buď potvrzující zprošťující rozsudek, nebo odsuzující obviněného po důkladném posouzení otázky jeho viny či nevin, včetně posouzení subjektivní stránky, například úmyslu spáchat trestný čin (*Popa and Tănăsescu proti Rumunsku*, 2012, § 48 a § 52);
- Pokud se odvolací soud odchýlí od závěrů soudu prvního stupně a po novém posouzení věci po skutkové a právní stránce plně posoudí otázku viny obviněného, včetně posouzení subjektivní stránky trestného činu, to vše bez přímého a osobního provedení důkazů, které osobně navrhl obviněný, který tvrdí, že trestný čin nespáchal (*Gómez Olmeda proti Španělsku*, 2016, § 35);
- Pokud odvolací soud překročí rámec čistě právního posouzení skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně: například pokud odvolací soud do značné míry nepřihlíží k částem důkazů, které byly zohledněny při zproštění obžaloby v prvním stupni, a pro účely určení, zda skutkový stav poskytuje dostatečný základ pro odsouzení, založí své přesvědčení především, ne-li výlučně, na vlastním hodnocení důkazů (*Július Þór Sigurbórsson proti Islandu*, 2019, § 42);
- Pokud odvolací soud zaujme širší přístup než soud prvního stupně ohledně faktorů významných z právního hlediska, které měly význam pro hodnocení: například pokud by byl původní nesouhlas se soudem prvního stupně čistě právní povahy, ale aplikace práva by nevyhnutelně vedla k tomu, že odvolací soud by musel provést širší skutkové posouzení, které by z hlediska spravedlivého procesu nebylo možné řádně provést bez předvolání obviněného a příslušných svědků, aby mohli být vyloučeni (*Styrmir Þór Bragason proti Islandu*, 2019, § 78);
- Pokud má odvolací soud rozhodnout, jakou váhu má přikládat výpovědím obviněného a přiznání jeho manželky, pokud tytéž důkazy, které přímo provedly pouze soudy nižších stupňů, byly použity jak pro zproštění obžaloby, tak pro odsouzení (*Cipleu proti Rumunsku*, 2014, § 38);
- Pokud odvolací soud nezaujme pouze odlišný právní výklad nebo jinou aplikaci práva na skutečnosti zjištěné již v prvním stupni, ale provádí nové hodnocení skutečností nad rámec čistě právních úvah (*Spînu proti Rumunsku*, 2008, §§ 55–59; *Igual Coll proti Španělsku*, 2009, § 36; *Andreescu proti Rumunsku*, 2010, § 65–70; *Almenara Alvarez proti Španělsku*, 2011, § 48);
- Pokud se odvolací soud vyjadřuje ke skutkové otázce, konkrétně k věrohodnosti svědka, čímž mění skutkový stav zjištěný v prvním stupni a zaujímá nové stanovisko ke skutečnostem, které byly rozhodující pro rozhodnutí o vině stěžovatele (*Marcos Barrios proti Španělsku*, 2010, § 40–41, *García Hernández proti Španělsku*, 2010, § 33–34).

Přítomnost obviněného není nutná:

Soud v zásadě nevylučuje možnost, že povaha otázek, které mají být řešeny před soudem, nemusí

vyžadovat ústní jednání ani v trestní oblasti. To platí například pro případy, které navzdory určité závažnosti, jež je vždy spojena s trestním řízením, nevykazují žádnou významnou míru stigmatizace (*Jussila proti Finsku* [velký senát], 2006, § 43).

Obecně platí, že pokud odvolací soud rozhodne bez jednání o zamítnutí odvolání po právní stránce jako zjevně nedůvodného, ale řádně si vyžádal stanoviska účastníků řízení a proběhlo veřejné jednání v prvním a druhém stupni, není absence jednání před odvolacím soudem v rozporu s čl. 6 odst. 1 (*Axen proti Německu*, 1983, § 28).

Soud proto shledal, že **přítomnost obviněného** před odvolacím soudem po zproštění obžaloby v prvním stupni **nebyla nutná** mimo jiné v níže uvedených případech:

- Pokud se řízení týká pouze přijetí odlišného právního výkladu bez nového hodnocení skutečností nebo důkazů a pokud celková převážně právní povaha přezkumu prováděného odvolacím soudem nečiní veřejné jednání nezbytným (*Bazo González proti Španělsku*, 2008, § 36);
- Pokud je obhájce obviněného schopen předložit odvolacímu soudu veškeré argumenty obhajoby jménem stěžovatele poté, co se stěžovatel vzdal práva být osobně vyslechnut v odvolacím řízení (*Lamatic proti Rumunsku*, 2020, § 46);
- Pokud byla stěžovateli poskytnuta možnost předložit veškeré argumenty obhajoby a pokud se neshoda mezi soudem prvního a posledního stupně týkala způsobu hodnocení listinných důkazů, a nikoli samotné spolehlivosti a věrohodnosti svědků navržených obhajobou (*Ignat proti Rumunsku*, 2021, § 57).

Vzdání se práva:

Od ústního jednání lze upustit, pokud se účastník řízení jednoznačně vzdá svého práva na jednání a pokud se nejedná o veřejný zájem, který by jednání vyžadoval (*Suuripää proti Finsku*, 2010, § 37). Aby se mohlo z hlediska Úmluvy jednat o skutečné vzdání se práva, musí být prokázáno, že obviněný byl schopen rozumně předvídat důsledky vzdání se práva na účast v soudním řízení (*Sejdicovic proti Itálii* [velký senát], 2006, § 86–87).

Vzdání se práva účastnit se jednání před odvolacím soudem nebo práva být na něm vyslechnut může být učiněno buď výslovně nebo faktickým jednáním, což znamená, že vzdání se práva může proběhnout výslovně nebo konkludentně (*Kashlev proti Estonsku*, 2016, § 45–46; *Hernández Royo proti Španělsku*, 2016, § 39; *Suuripää proti Finsku*, 2010, § 37; *Bivolaru proti Rumunsku (č. 2)*, 2019, § 138–146; *Dijkhuizen proti Nizozemsku*, 2021, § 58).

Vzdání se práva účastnit se jednání odvolacího soudu však samo o sobě nemusí znamenat vzdání se práva být vyslechnut odvolacím soudem (*Maestri a ostatní proti Itálii*, 2021, § 56–58). V každém konkrétním případě je důležité zjistit, zda příslušný soud učinil veškerá opatření, která od něj bylo možné rozumně očekávat, aby zajistil výslech stěžovatele v řízení. Opatřením, které zajišťuje účinnou účast na jednání odvolacího soudu, může být například výslech prostřednictvím videokonference (*Bivolaru proti Rumunsku (č. 2)*, 2019, § 138–146).

Soud shledal, že se obviněný **vzdal** svého práva účastnit se jednání před odvolacím soudem poté, co byl zproštěn obžaloby v prvním stupni, mimo jiné v níže uvedených případech:

- Pokud se obviněný jednoznačně vzdá svého práva účastnit se jednání před odvolacím soudem, nepovažuje Soud za nutné dále zkoumat otázku, zda zvláštnosti řízení umožnily odvolacímu soudu rozhodnout ve věci bez bezprostředního hodnocení výslechu obviněného (*Kashlev proti Estonsku*, 2016, § 45);
- Pokud obviněný, který je přítomen ústnímu jednání před odvolacím soudem a jemuž poskytuje pomoc zvolený obhájce, výslovně prohlásí, že se chce vzdát svého práva být znovu

vyslechnut v odvolacím řízení a že trvá na svých tvrzeních předložených v písemné podobě i na všech svých předchozích prohlášeních, je takové vzdání se práva považováno za legitimní (*Lamatic proti Rumunsku*, 2020, § 25 a § 46).

Soud shledal, že **vzdání se** práva obviněného dostavit se k odvolacímu soudu poté, co byl zproštěn obžaloby v prvním stupni, **nebylo platné** v níže uvedených případech:

- Pokud se obviněný výslovně nevzdal svého práva dostavit se k odvolacímu soudu. Odvolací soud nemůže automaticky vycházet z toho, že neúčast obviněného na řízení představuje rovněž vzdání se práva na výslech tímto soudem. Za těchto okolností je odvolací soud nadále povinen bezprostředně hodnotit výpověď obviněného, který trvá na své nevině a který se výslovně nevzdal práva být vyslechnut (*Maestri a ostatní proti Itálii*, 2021, § 56–58);
- Pokud je v zájmu stěžovatele, aby byl vyslechnut před odvolacím soudem pouze v případě, že má být zprošťující rozsudek změněn, i podmíněná žádost na tomto základě prokazuje, že stěžovatel neměl v úmyslu vzdát se svého práva na ústní jednání (*Suuripää proti Finsku*, 2010, § 38).

Významné příklady

- *Botten proti Norsku*, 1996 - týkající se odsouzení obviněného po zproštění obžaloby v prvním stupni, ačkoli příslušné otázky nemohly být z hlediska spravedlivého procesu řádně přezkoumány bez osobního výslechu obviněného (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Constantinescu proti Rumunsku*, 2000 - zrušení zprošťujícího rozsudku odvolacím soudem a uznání obžalovaného vinným, přičemž se jednalo o první soud, který tak učinil, aniž by obžalovaného vyslechl (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Tierce a ostatní proti San Marinu*, 2000 - absence jednání před odvolacím soudem, ačkoli se tento soud měl zabývat skutkovými a právními okolnostmi, aby zjistil vinu stěžovatelů (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Sigurþór Arnarsson proti Islandu*, 2003 - neprovedení ústního výslechu stěžovatele a svědků odvolacím soudem před zrušením zprošťujícího rozsudku (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Popovici proti Moldavsku*, 2007 - odsouzení a vynesení rozsudku odvolacím soudem po zproštění viny v prvním stupni (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Bazo González proti Španělsku*, 2008 - jednání odvolacího soudu, který přezkoumával čistě právní otázky, nebylo veřejné, přičemž nedošlo ke změně skutkového stavu zjištěného v prvním stupni (nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1);
- *Igual Coll proti Španělsku*, 2009 - jednání odvolacího soudu, který přezkoumával právní i skutkové otázky, včetně úmyslu a jednání obviněného, bylo neveřejné (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Suuripää proti Finsku*, 2010 - pokud se skutkový stav a právní výklad prolínají do té míry, že je obtížné je od sebe oddělit, je odvolací soud povinen si pro účely odsouzení obviněného učinit vlastní úsudek (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Dan proti Moldavsku*, 2011 - přehodnocení věrohodnosti svědka bez bezprostředního hodnocení výpovědi svědků obžaloby (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Popa a Tănăsescu proti Rumunsku*, 2012 - posouzení subjektivní stránky trestného činu, a to úmyslu obviněného spáchat trestné činy (porušení čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 6 odst. 3 písm. c) a d));
- *Hanu proti Rumunsku*, 2013 - nenapravení situace odvolacím soudem tím, že věc nevrátil k novému hodnocení důkazů vzhledem k tomu, že soud druhého stupně nevyslechl sám

svědky (porušení čl. 6 odst. 1);

- *Gómez Olmeda proti Španělsku*, 2016 - uložení trestu poprvé odvolacím soudem po přezkoumání úmyslu, jednání a věrohodnosti obviněného (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Ghincea proti Rumunsku*, 2018 - řízení před odvolacím soudem řídící se stejnými pravidly jako nalézací řízení, kdy odvolací soud zkoumá jak skutkové, tak právní otázky (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Július Þór Sigurþórsson proti Islandu*, 2019 - nové hodnocení důkazů jako celku odvolacím soudem, jehož výsledkem bylo odsouzení obviněného na základě jiných důkazů, než na základě kterých byl v prvním stupni obžaloby zproštěn (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Styrmir Þór Bragason proti Islandu*, 2019 - přehodnocení ústních výpovědí odvolacím soudem, které vedlo k odsouzení po zproštění obžaloby v prvním stupni, přičemž nedošlo k výslechu ani stěžovatele, ani svědků (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Paixão Moreira Sá Fernandes proti Portugalsku*, 2020 - přehodnocení skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně ze strany odvolacího soudu, včetně toho, zda obviněný jednal v krajní nouzi (porušení čl. 6 odst. 1);
- *Zirnīte proti Lotyšsku*, 2020 - týkající se odmítnutí předvolat svědka požadovaného obhajobou a zrušení zprošťujícího rozsudku odvolacím soudem nikoli na základě přehodnocení věrohodnosti tohoto svědka, ale na základě přehodnocení úmyslu obviněného, který byl v odvolacím řízení vyslechnut (nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d));
- *Marilena-Carmen Popa proti Rumunsku*, 2020 - zprošťující rozsudek zrušený soudem posledního stupně bez opětovného výslechu svědka na základě rozhodující váhy přisouzené znaleckému posudku (nedošlo k porušení článku 6);
- *Lamatic proti Rumunsku*, 2020 - výslovné vzdání se práva stěžovatele na osobní výslech před odvolacím soudem, přičemž advokátovi, kterého si zvolil, bylo umožněno předložit argumenty obhajoby (nedošlo k porušení článku 6).

Související (ale odlišná) témata

Provádění důkazů a výslech svědků:

- Zásada bezprostřednosti vychází z toho, že vyjádření soudu ohledně chování a věrohodnosti svědka mohou mít pro obviněného významné důsledky. Otázky související s touto zásadou mohou vyvstat rovněž v případě, kdy odvolací soud zruší rozhodnutí soudu nižšího stupně, kterým byl obviněný zproštěn obžaloby, aniž by byly znovu provedeny důkazy, včetně výslechu svědků a jejich křížového výslechu provedeného obhajobou (*Dan proti Moldavsku* (č. 2), 2020, § 51–52).
- Pokud je odsouzení založeno výlučně nebo v rozhodující míře na výpovědích nepřítomných svědků, musí Soud provést co nejpečlivější hodnocení. Záruky spravedlivého procesu v takových případech vyžadují, aby odvolací soud znovu přezkoumal výpověď svědka, na jejímž základě soud nižšího stupně obviněného zprostil obžaloby, přičemž je třeba mít na paměti, že účelem nového projednání v těchto případech je zajistit řádné posouzení věci na základě nového a bezprostředního hodnocení důkazů (*Tamtéž.*, § 54–55).
- Pokud se neshody mezi soudy prvního a posledního stupně týkají důkazní váhy, kterou lze přisoudit znaleckému posudku, a nikoli spolehlivosti a věrohodnosti svědka, je dle Soudu takové případy třeba odlišit od jiných případů, kdy vnitrostátní soudy posledního stupně odsoudily obžalované, kteří byli soudy nižších stupňů zproštěni obžaloby, aniž by je přímo

vyslechly nebo přezkoumaly příslušné výpovědi (*Marilena-Carmen Popa proti Rumunsku*, 2020, § 46).

- Má se za to, že odvolací soud v rámci spravedlivého procesu řádně přezkoumal otázky, o nichž má rozhodnout, aniž by vyslechl svědka, pokud v případě stěžovatelky zrušení zprošťujícího rozsudku nebylo založeno na novém posouzení věrohodnosti uvedené výpovědi, ani na novém výkladu takové výpovědi (*Zirnīte proti Lotyšsku*, 2020, § 54).

Ostatní odkazy

Ostatní klíčová témata:

- [Nepřítomní svědci a další omezení práva vyslýchat svědky](#)
- [Zacházení s \(nezákonně získanými\) důkazy](#)
- [Jednání soudu prostřednictvím videokonference](#)
- [Vzdání se záruk spravedlivého procesu](#)

KLÍČOVÉ ODKAZY NA JUDIKATURU

Zásadní případy:

- [Botten proti Norsku](#), 19. února 1996;
- [Tierce a ostatní proti San Marinu](#), č. 24954/94 a 2 další, 2000;
- [Kashlev proti Estonsku](#), č. 22574/08, 26. dubna 2016;
- [Júlíus Þór Sigurþórsson proti Islandu](#), č. 38797/17, 16. července 2019.

Ostatní případy:

- [Axen proti Německu](#), 8. prosince 1983;
- [Sutter proti Švýcarsku](#), 22. února 1984;
- [Monnell a Morris proti Spojenému království](#), 2. března 1987;
- [Ekbatani proti Švédsku](#), 26. května 1988;
- [Kamasinki proti Rakousku](#), 19. prosince 1989;
- [Fejde proti Švédsku](#), 29. října 1991;
- [Constantinescu proti Rumunsku](#), č. 28871/95, 2000;
- [Sigurþór Arnarsson proti Islandu](#), č. 44671/98, 15. července 2003;
- [Sejdovic proti Itálii](#) [velký senát], č. 56581/00, 2006;
- [Hermi proti Itálii](#) [velký senát], č. 18114/02, 2006;
- [Jussila proti Finsku](#) [velký senát], č. 73053/01, 2006;
- [Dănilă proti Rumunsku](#), č. 53897/00, 8. března 2007;
- [Popovici proti Moldavsku](#), č. 289/04 a 41194/04, 27. listopadu 2007;
- [Spînu proti Rumunsku](#), č. 32030/02, 29. dubna 2008;

- *Bazo González proti Španělsku*, č. 30643/04, 16. prosince 2008;
- *Igual Coll proti Španělsku*, č. 37496/04, 10. března 2009;
- *Suuripää proti Finsku*, č. 43151/02, 12. ledna 2010;
- *Andreescu proti Rumunsku*, č. 19452/02, 8. června 2010;
- *Marcos Barrios proti Španělsku*, č. 17122/07, 21. září 2010;
- *García Hernández proti Španělsku*, č. 15256/07, 16. listopadu 2010;
- *Dan proti Moldavsku*, č. 8999/07, 5. července 2011;
- *Almenara Alvarez proti Španělsku*, č. 16096/08, 25. října 2011;
- *Cani proti Albánii*, č. 11006/06, 6. března 2012;
- *Popa a Tănăsescu proti Rumunsku*, č. 19946/04, 10. dubna 2012;
- *Zahirović proti Chorvatsku*, č. 58590/11, 25. dubna 2013;
- *Hanu proti Rumunsku*, č. 10890/04, 4. června 2013;
- *Henri Rivière a ostatní proti Francii*, č. 46460/10, 25. července 2013;
- *Cipleu proti Rumunsku*, č. 36470/08, 14. ledna 2014;
- *Gómez Olmeda proti Španělsku*, č. 61112/12, 29. března 2016;
- *Hernández Royo proti Španělsku*, č. 16033/12, 20. září 2016;
- *Ghincea proti Rumunsku*, č. 36676/06, 9. ledna 2018;
- *Bivolaru proti Rumunsku (č. 2)*, č. 66580/12, 2. října 2018;
- *Styrmir Þór Bragason proti Islandu*, č. 36292/14, 16. července 2019;
- *Marilena-Carmen Popa proti Rumunsku*, č. 1814/11, 18. února 2020;
- *Paixão Moreira Sá Fernandes proti Portugalsku*, č. 78108/14, 25. února 2020;
- *Zirnīte proti Lotyšsku*, č. 69019/11, 11. června 2020;
- *Dan proti Moldavsku (č. 2)*, č. 57575/14, 10. listopadu 2020;
- *Lamatic proti Rumunsku*, č. 55859/15, 1. prosince 2020;
- *Mtchedlishvili proti Gruzii*, č. 894/12, 25. února 2021;
- *Mirčetić proti Chorvatsku*, č. 30669/15, 22. dubna 2021;
- *Dijkhuizen proti Nizozemsku*, č. 61591/16, 8. června 2021;
- *Maestri a ostatní proti Itálii*, č. 20903/15 a 3 další, 8. července 2021;
- *X proti Nizozemsku*, č. 72631/17, 27. července 2021;
- *Ignat proti Rumunsku*, č. 17325/16, 9. listopadu 2021.